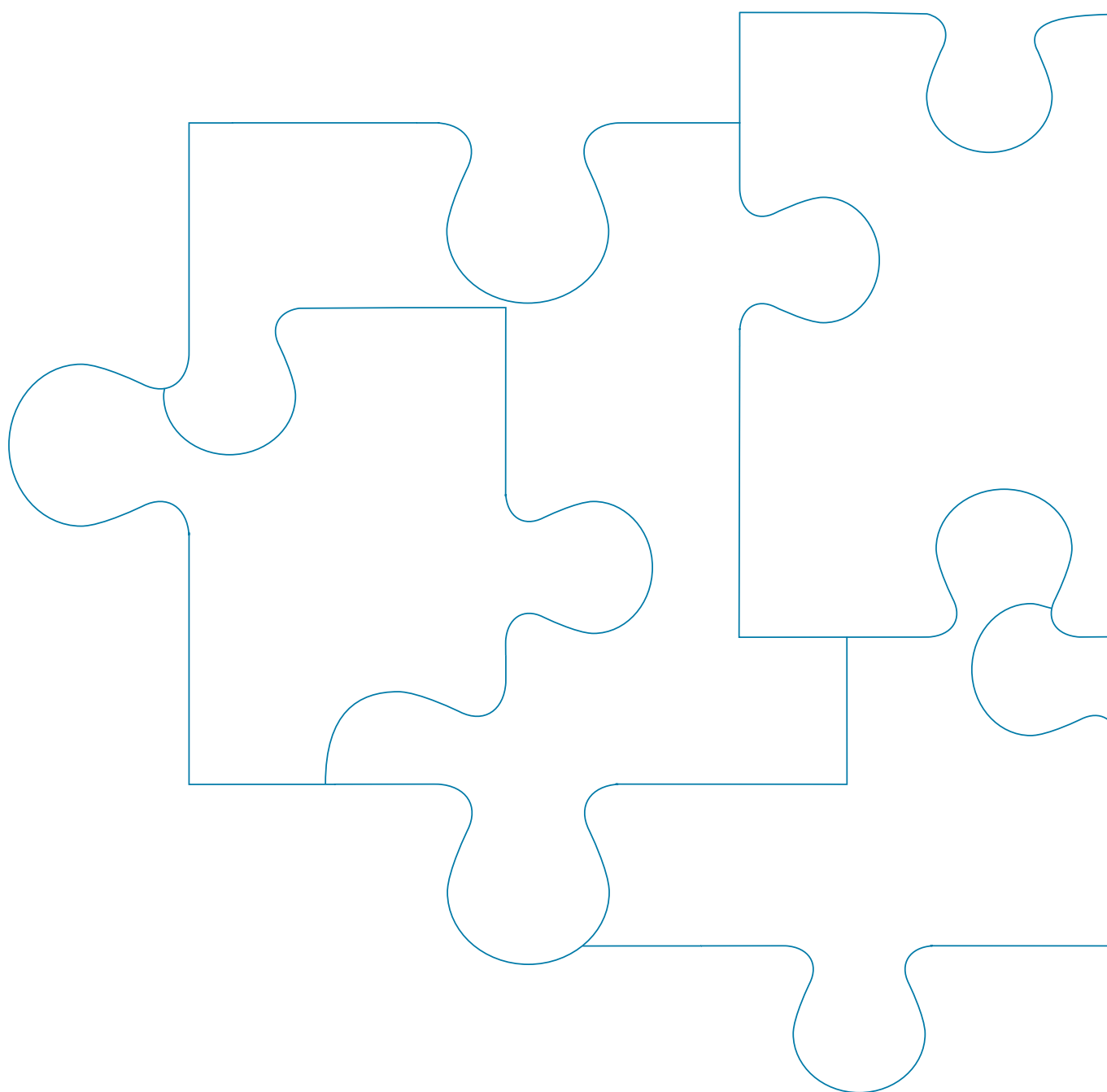

Norge i Europa

2018

Regjeringens arbeidsprogram for samarbeidet med EU

Utenriksdepartementet

Innhold

Innledning	3	Et økonomisk	
Et trygt Europa	4	sterkt Europa	10
Sikkerhet og forsvar	4	Åpen og regelbasert handel	10
Justis- og politisamarbeid	5	Ordnet arbeidsliv	12
Energisikkerhet	6	Fremtidsrettet næringsliv	13
Helse	6	Et ansvarlig Europa	15
Giftfritt miljø	6	Klima og energi	15
Trafikksikkerhet	7	Forvaltning av naturressurser	16
Inkluderende samarbeid	7	Marin forsøpling og plast	17
Et fritt Europa	8	Helhetlig migrasjonspolitik	17
Individuelle friheter og rettigheter	8		
Rettsstat og sterke sivilsamfunn	8		
Respekt for folkeretten	9		

Innledning

Norges sikkerhet, frihet og velferd er avhengig av at Europa som helhet utvikler seg i en positiv retning, på en måte som gagnar fremtidige generasjoner. Norge tar sin del av ansvaret for å bidra til dette, ved å delta i forpliktende samarbeid gjennom de avtalene vi har med EU.

EØS-avtalen er den mest omfattende avtalen Norge har med EU. Den er avgjørende for norsk næringsliv, norske arbeidsplasser og vår evne til å opprettholde et bærekraftig velferdssamfunn. Regjeringen vil derfor fortsette å hegne om EØS-avtalen, og gjennom målrettet og systematisk arbeid sikre at avtalen fortsetter å fungere godt.

Regjeringens strategi for samarbeidet med EU og regjeringens politiske plattform viser regjeringens visjoner og hovedprioriteringer i samarbeidet med EU i perioden fra 2018–2021. Dette arbeidsprogrammet beskriver regjeringens viktigste saker i den konkrete oppfølgingen av strategien i 2018. Vi legger særlig vekt på områder hvor vi vil søke å påvirke i utformingen av europeisk politikk og regelverk før det vedtas av EU.

Juncker-kommisjonen går i 2018 inn i sitt siste arbeidsår, før et nytt Europaparlament og en ny Europakommisjon trer sammen i 2019. I sommer vil de fleste lovforslag være lagt frem. Regjeringen vil følge opp disse i tråd med norske interesser.

Vi vil også følge den pågående diskusjonen om EUs fremtid som vil lede frem til toppmøtet i Romania i mai neste år.

Regjeringen vil følge opp Kommisjonens forslag til langtidsbudsjett for perioden 2021–2027. Budsjettet vil ha betydning for de økonomiske rammene til EUs programmer som Norge vil kunne delta i, og dermed påvirke norske interesser og prioriteringer.

Storbritannias utreden av EU endrer ikke vårt forhold til EU som sådan. Regjeringen følger de pågående forhandlingene mellom EU og Storbritannia tett, og har en nær dialog med Storbritannia sammen med våre EØS/EFTA-partnere om vårt fremtidige samarbeid.

Godt samspill mellom innbyggere, bedrifter, interesseorganisasjoner, sivilt samfunn og forvaltningen er viktig for en inkluderende europapolitikk. Jeg håper at årets arbeidsprogram kan være et nyttig verktøy for alle som er opptatt av utviklingen i Europa og hvordan vi kan bidra, samtidig som vi på best mulig måte ivaretar Norges interesser i vårt samarbeid med EU.

Ine Eriksen Søreide
Utenriksminister

Et trygt Europa

Den alvorlige sikkerhetssituasjonen i og rundt Europa de siste årene har ført til større oppmerksomhet i EU om unionens evne til å ivareta indre og ytre sikkerhet. Dette reflekteres blant annet i EUs globale strategi. Det er i norsk interesse – både sikkerhetspolitisk og økonomisk – å samarbeide tett med EU og EUs medlemsland for å fremme sikkerhet og forsvar, justis- og politisamarbeid og inkluderende samarbeid i Europa.

Sikkerhet og forsvar

Regjeringen vil i 2018 arbeide for å styrke det utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet med EU.

Vi ønsker å videreutvikle den sikkerhetspolitiske dialogen og samordningen med EU og styrke det praktiske samarbeidet. Vi vil legge vekt på god informasjonsutveksling på et tidlig tidspunkt. Det vil gjøre det lettere for Norge å vurdere relevante norske bidrag til EUs sivile og militære operasjoner der hvor vi har særlige forutsetninger og ressurser.

Det er viktig å ivareta norske materiellbehov og interessene til norsk forsvarsindustri, som er en integrert del av det europeiske forsvarsmateriellmarkedet. Norge deltar gjennom EØS-avtalen i forskningsdelen i forsøksperioden til Det europeiske forsvarsfondet. Regjeringen vil arbeide for at norske aktører skal kunne delta i prosjekter under fondet, både gjennom forskningsdelen og gjennom den delen av fondet som skal gå til utvikling og produksjon av forsvarskapasiteter. Spørsmål knyttet til norsk deltakelse i Det europeiske forsvarsfondet vil ha prioritet i 2018.

Regjeringen vil også følge utviklingen av EUs permanente strukturerte forsvarssamarbeid

(PESCO) i 2018. Det gjelder særlig utforming av prosjektene som skal bidra til å styrke den militære beredskapen og mulighetene for tredjeland til å delta i disse. Norge vil vurdere deltakelse i prosjekter av særlig interesse.

Norge er opptatt av at PESCO, og andre initiativer i EU på det sikkerhets- og forsvarspolitiske området, utvikles på en åpen og inkluderende måte som bidrar til å utfylle NATO. Norge er også opptatt av at man unngår å utvikle overlappende strukturer med NATO.

Regjeringen vil bidra til at dialogen og det gode samarbeidet om arbeidsdeling mellom EU og NATO utvikles videre i 2018. EU og NATO jobber med en rekke tiltak for å styrke samarbeidet. Norge fremhever at det er viktig å fylle tiltakene med konkret innhold. Vi vil fremover særlig vektlegge tiltak for å øke mobiliteten av militære styrker i Europa, med sikte på at dette blir en leveranse for NATO-toppmøtet sommeren 2018.

For å ivareta Norges interesser når det gjelder deltakelse i EUs forsvarssamarbeid, vil regjeringen i 2018 særlig prioritere fortsatt nær dialog med Tyskland, Nederland, Frankrike, Finland og Sverige. Dialogen og det nære samarbeidet med Storbritannia fortsetter, selv om landet forlater EU.

Regjeringen vil også følge forhandlingene om Storbritannias fremtidige deltakelse i EUs utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeid tett, og vurdere eventuelle ytterligere muligheter det kan åpne for oss.

Europakommisjonen foreslo i november 2017 å styrke EUs nåværende ordning for sivil beredskap og krisehåndtering (tidligere kalt samordningsmekanismen) som Norge deltar i

gjennom EØS-avtalen. Et hovedelement i forslaget er å opprette en egen reserve av ressurser (rescEU) som kan benyttes ved katastrofer. Samtidig skal det bli enklere å melde inn og benytte ressursene. Regjeringen vil i 2018 søke å påvirke forslaget i tråd med norske interesser overfor EUs institusjoner og i samarbeid med likesinnede EU-land.

Store nettangrep mot enkeltland og på tvers av landegrensene øker i omfang og er en trussel mot informasjonssikkerheten i det digitale samfunn. Regjeringen ønsker å styrke evnen til å forebygge, håndtere og løse utfordringene knyttet til nettangrep og cybersikkerhet. Norge deltar i Det europeiske byrået for nett- og informasjonssikkerhet (ENISA), og vi vil følge det pågående arbeidet med å styrke byråets mandat tett i 2018.

EU arbeider med å utvikle et nytt system for pålitelig og sikker satellittkommunikasjon til bruk for EUs institusjoner og myndighetene i medlemslandene (GOVSATCOM). Dette kan bli organisert som et eget program, og det kan bli aktuelt for Norge å delta.

I Norge benyttes sivil luftfartsinfrastruktur også av militær luftfart. Regjeringen vil intensivere arbeidet med cybersikkerhet/IKT-sikkerhet innen luftfarten og delta aktivt i EUs arbeid på området i 2018.

Justis- og politisamarbeid

Norge er tjent med felles løsninger på felles utfordringer på justis- og innenriksfeltet. Regjeringen vil derfor videreføre vårt politi- og strafferettslige samarbeid med EU for å forebygge, avdekke og bekjempe grenseoverskridende kriminalitet og ivareta ofrenes rettigheter. Dette omfatter blant annet terrorisme, cyberkriminalitet, voldelig ekstremisme, menneskehandel, narkotika- og menneskesmugling og vinningsforbrytelser. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å få iverksatt parallellavtalen til den europeiske arrestordre som ble undertegnet i 2006.

Det er i Norges interesse at EU fortsatt prioriterer å sikre et høyt sikkerhetsnivå, samtidig som individets grunnleggende rettigheter ivaretas. I bekjempelsen av terror og ekstremisme vil regjeringen i 2018 prioritere deltakelse i relevante fora og følge tett EUs arbeid med å følge utviklingen i trusselbildet, informasjonsdeling, imøtegåelse av ekstremistisk propaganda på nett, radikalisering og rekruttering til organisert kriminalitet.

For å møte terrortrusselen Norge står overfor, er det viktig å ha et godt samarbeid med andre lands kontra-terrorenheter. EU-landene kan be om bistand fra hverandres særskilte innsatsenheter i de mer alvorlige krisesituasjonene hvor det foreligger en alvorlig, direkte fysisk trussel som for eksempel gisselsituasjoner og kidnapping. Regjeringen ønsker på den bakgrunn tilknytning til det forbedrede samarbeidet mellom EU-landenes særlige innsatsenheter i slike krisesituasjoner (Atlasbeslutningen).

Regjeringen vil arbeide aktivt for å styrke vår felles yttergrense gjennom å bevare og videreutvikle norsk deltakelse i Schengen-samarbeidet. Regjeringen vil i 2018 prioritere arbeidet med å slutføre utviklingen av et system for reiseopplysninger og reisetillatelser for visumfrie tredjelandborgere (ETIAS), og gjennomføringen av et inn- og utreiseprogram for tredjelandborgere på korttidsopphold i Schengen-området (Entry/Exit – EES).

Indre sikkerhet forutsetter at grense-, toll- og politimyndigheter har tilgang til korrekt informasjon til rett tid. Norge bruker, og deltar i utviklingen av, IT-systemer innenfor Schengen-samarbeidet. Regjeringen vil i 2018 vurdere om Norge skal knytte seg til systemer som ikke er en del av våre eksisterende avtaler med EU. Norge ønsker også å få enklere tilgang til Euro-pols registre, primært innenfor gjeldende samarbeidsavtale, men også andre alternativer kan være aktuelle dersom det for eksempel i forhandlingene om Storbritannias uttreden av EU skulle åpnes for en annen og i sum mer fordelaktig tilknytning.

For regjeringen er det viktig at Norge får samme vilkår på justis- og innenriksområdet som EU-landene når det gjelder vilkårene for Storbritannias uttreden av EU, samt at overgangsordningen som avtales mellom EU og Storbritannia også blir gjeldende for Norge. Regjeringen vil følge forhandlingene mellom Storbritannia og EU om framtidig justis- og politisamarbeid og vurdere hvilke konsekvenser dette vil ha for Norges samarbeid med EU på dette området, og hvilke muligheter det eventuelt kan åpne for oss.

Internett gjør det mulig å spre hatefulle ytringer raskt på tvers av landegrensene, og kan brukes til å planlegge terrorhandlinger og spre terrormotivert innhold, til manipulering og til å spre villedende informasjon (falske nyheter og netttroll). Regjeringen vil delta aktivt i diskusjonen om europeiske tiltak for å effektivisere det ansvaret digitale plattformer, inkludert sosiale medier, har for innholdet de formidler, for at ulovlig innhold kan fjernes raskt.

Norge forhandler med Serbia, og er i samtaler med Polen og Kosovo, om å inngå bilaterale avtaler om soningsoverføring. Regjeringen mener at det på sikt bør være et mål å knytte seg til EUs rammebeslutning om soningsoverføring for å effektivisere arbeidet med soningsoverføringer ytterligere og minske behovet for bilaterale avtaler på dette området.

Norge vil sammen med EU og EUs medlemsland fortsette å støtte tiltak for å bekjempe kriminelle nettverk i utsatte land i Nord-Afrika, Sahel og Midtøsten. Dette omfatter bidrag til å effektivisere lokale myndigheters arbeid med å styrke grensekontroll og bekjempe smuglernetter, inkludert nettverk som driver menneskehandel.

Energisikkerhet

Et velfungerende og effektivt energimarked, med tilstrekkelig infrastruktur og et forutsigbart juridisk rammeverk, er en forutsetning for forsyningsikkerhet og en effektiv klimapolitikk i Europa. Pågående initiativ for å effektivisere EUs indre gassmarked og bidra til økt

forsyningsikkerhet blant medlemslandene, herunder nye gassinfrastrukturprosjekter, er i norsk interesse. Klare signaler om gassens rolle er også viktig for å sikre at Norge og andre eksportører foretar nødvendige investeringer slik at leveranseevnen opprettholdes. I arbeidet med utviklingen av elektrisitetsmarkedsdesignet i Europa legger regjeringen vekt på at prisene får anledning til å variere med tilbud, etterspørsel og knapphet på overføringskapasitet.

Helse

Norge er en pådriver for å bekjempe antimikrobiell resistens globalt både hos mennesker og dyr, og samarbeider med EU for å bekjempe denne helsetrusselen. Norge samarbeider tett med de andre nordiske landene, og regjeringen vil i 2018 blant annet prioritere oppfølgingen av EUs handlingsplan mot antibiotikaresistens, forslag til ny lovgivning om veterinære legemidler og EUs dyrehelselov.

Norge har i 2018 som første land fått et spesialtrent innsatsteam for helsekriser. Innen 48 timer kan norsk personell og utstyr stå klare til å behandle inntil 100 pasienter hvor som helst i verden. Det er også egnet til innsats i Norge, i Norden og på Nordkalotten. Det norske teamet (Emergency Medical Team) inngår EUs medisinske korps som skal støtte og styrke krisehåndteringen til medlemslandene og Verdens helseorganisasjon.

Giftfritt miljø

Miljøgifter og farlig avfall som ikke håndteres forsvarlig er alvorlige trusler mot kommende generasjoner. Regjeringen viderefører derfor i 2018 Norges sterke engasjement for et ambisiøst EØS-regelverk for håndtering av avfall og for bruk og produksjon av kjemikalier. Europakommisjonen har varslet en strategi for et giftfritt miljø, blant annet etter påtrykk fra de nordiske landene. Strategien vil også si noe om fremtidige oppgaver til EUs kjemikaliebyrå. Regjeringen vil spille en aktiv rolle i videreutviklingen av

kjemikalierregelverket og bidra til å sikre en fortsatt ambisiøs kjemikaliepolitikk i EU.

Trafikksikkerhet

Bruk av ny teknologi som for eksempel intelligente transportsystemer og selvkjørende kjøretøy kan bidra til å øke sikkerheten i trafikken og redusere antall ulykker. Regjeringen følger opp EUs arbeid på dette området, blant annet når det gjelder utprøving av selvkjørende kjøretøy. Holdningsskapende arbeid knyttet til rusmidler, bruk av bilbelte og kjøretøykontroll er også viktig for økt sikkerhet på veiene i Europa. Norge er særlig opptatt av tiltak som sikrer riktig utstyr og gode nok ferdigheter for å kjøre trygt på norske vinterveier.

Inkluderende samarbeid

Norge vil videreføre støtten til europeiske land som ønsker tilnærming til euroatlantiske samarbeidsstrukturer, særlig landene som har søkt medlemskap i EU og landene øst i Europa som har inngått assosieringsavtaler med EU. Regjeringen støtter EUs utvidelsespolitikk, som stiller krav til og støtter opp under nødvendige reformer i kandidatlandene.

En viktig dimensjon ved Norges samarbeid med Ukraina, Georgia og Moldova er å støtte opp under videre reformer for å fremme demokrati, rettsstat, godt styresett og respekt for menneskerettighetene, samt levekraftige sivilsamfunn og frie medier. For regjeringen er det viktig å støtte opp om landenes innsats for å bli tettere integrerte i europeisk samarbeid, også økonomisk og handelsmessig.

Regjeringen nær dobler bistanden til Vest-Balkan til 319 millioner kroner i 2018. Den norske bistanden skal bidra til samarbeid og forsoning i regionen, økonomisk vekst og jobbskaping, godt styresett og korrupsjonsbekjempelse, beskyttelse av minoriteter og styrket sivilsamfunn. Det er viktig for at landene igjen kan bidra til utvikling, samarbeid og sikkerhet i Europa. En del av støtten vil gå til programmer som er fellesfinansierte med blant annet EU. Albania, Bosnia-Hercegovina, Kosovo, Makedonia, Montenegro og Serbia er omfattet av den norske bistanden.

Et demokratisk og velfungerende Tyrkia, med rettsstat og menneskerettigheter som bærende fundament, er viktig for EU og for Norge. Det er i Norges interesse at Tyrkia og EU har et godt og konstruktivt forhold. Regjeringen støtter europeisk integrasjon for Tyrkia og aktiv tyrkisk deltagelse i europeiske og trans-atlantiske institusjoner som Europarådet, OSSE og NATO.

Et fritt Europa

Respekt for individets grunnleggende rettigheter og frihet, demokratiske spilleregler og rettsstatsprinsipper er forutsetninger for varig fred og stabilitet i Europa. Utviklingen i flere europeiske land viser at vi ikke kan ta respekt for disse verdiene for gitt. Regjeringen vil videreføre det tette samarbeidet med EU for å hegne om vårt verdigrunnlag, og som er nødvendig for å sikre et fritt Europa.

Individuelle friheter og rettigheter

Regjeringen vil stå sammen med EU i å verne om det europeiske konvensjonssystemet som sikrer borgernes grunnleggende rettigheter og friheter. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen utgjør grunnstammen i dette systemet.

I frie samfunn er det ikke plass til diskriminering. Gjennom EØS-midlene fremmer Norge velfungerende samfunn ved å støtte sosial inkludering av sårbare grupper, lik tilgang til utdanning, arbeid og helsetjenester, samt utvikling av kompetente og ansvarlige offentlige institusjoner i mottakerlandene.

Bevegelsesfrihet på tvers av nasjonale grenser er blant de mest betydningsfulle resultatene av Norges samarbeid med EU gjennom EØS. Regjeringen vil hegne om disse rettighetene gjennom fortsatt å sørge for likebehandling mellom norske borgere og andre EØS-borgere.

Storbritannia forlater EU i 2019. Regjeringen vil sikre norske borgere i Storbritannia og britiske borgere i Norge samme rettigheter som vil følge av utmeldingsavtalen mellom Storbritannia og

EU. Vi har løpende dialog med både Storbritannia og EU for å se hvordan dette kan gjennomføres i tråd med det partene blir enige om i utmeldingsforhandlingene.

Som deltaker i Schengen-samarbeidet støtter Norge fraværet av indre grensekontroll. Samtidig er regjeringen opptatt av å kunne innføre midlertidig indre grensekontroll i et begrenset omfang for å ivareta indre sikkerhet. Regjeringen vil i 2018 fortsette å arbeide for at endringer i EUs grenseforordning sikrer en balanse som ivaretar norske interesser og behov.

Rettsstat og sterke sivilsamfunn

Velfungerende rettsstater i hele Europa er en forutsetning for å sikre individuelle rettigheter og friheter, for både kvinner og menn. Et uavhengig rettsvesen utøver kontroll med den utøvende myndighet, og er spesielt viktig for ivaretagelsen av minoritetenes rettigheter. En velfungerende og forutsigbar rettsstat er også viktig for økonomisk vekst og utvikling i hele Europa.

Gjennom EØS-midlene fremmer Norge grunnleggende rettigheter og demokratiske friheter i mottakerlandene. Dette oppnås gjennom å styrke aktivt medborgerskap, sårbare grupper og det sivile samfunnets rolle. Innsatsen suppleres av støtte til aktiviteter for kulturell dialog og bevissthet om mangfold.

Et levende og velfungerende demokrati trenger et sterkt sivilsamfunn og uavhengige medier. Regjeringen vil videreføre den økonomiske og politiske støtten til sivilsamfunnet i Europa,

både i og utenfor EU. EØS-midlene er et sentralt virkemiddel. Regjeringen har et ufravikelig prinsipp om at støtten til det sivile samfunn i andre land skal administreres av uavhengige fondsoperatører.

Regjeringen vil sammen med EU søke å påvirke regjeringer som vedtar lovreformer og fattar andre vedtak som bryter med rettsstatsprinsipper og undergraver et uavhengig rettsvesen og Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Det gjelder særlig der hvor reformer av justissektoren øker den politiske innflytelsen over rettsvesenet. Fra norsk side vil vi blant annet samarbeide med andre land og med EU i relevante fora som Europarådet og OSSE, for å holde land ansvarlig for forpliktelser de har påtatt seg.

Gjennom EØS-midlene fremmer Norge samarbeid for å utvikle programmer som støtter opp under nasjonal kapasitetsbygging og utvikling av blant annet justissektoren, kriminalomsorgen, og politi og domstoler i tråd med europeiske standarder. Norge prioriterer blant annet samarbeid med Polen, Litauen, Romania og Bulgaria i dette arbeidet.

Regjeringen prioriterer også innsats for og samarbeid om bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner gjennom EØS-midlene. Vi

vil i 2018 sette i gang arbeid for å etablere tverrfaglige nettverk mellom mottakerlandene og norske aktører innenfor innsats mot vold i nære relasjoner. Samarbeidet inkluderer hele straffesaksjeden. På myndighetsnivå vil Norge bidra med ekspertise og erfaringsutveksling.

Respekt for folkeretten

Norge støtter opp om EUs innsats for å hegne om prinsippene om respekt for grenser, retten til selvbestemmelse og en regelstyrt internasjonal orden. Dette inkluderer retten til å velge sin tilknytning til samarbeidsstrukturer som EU og NATO. Regjeringen vil vurdere tilslutning til eventuelle nye restriktive tiltak som EU vedtar i 2018, og følge opp våre felles reaksjoner på Russlands ulovlige anneksjon av Krim og øvrige folkerettsbrudd i Øst-Ukraina.

Havretten er en del av folkeretten. Den gir Norge enerett til å forvalte naturressursene på norsk sokkel og i norske soner. Et eksempel er Norges eksklusive rett til å utnytte og regulere fangst av snøkrabbe på sokkelen. Regjeringen forventer at EU respekterer de grunnleggende prinsippene i havretten, og vil i 2018 fortsette arbeidet overfor EUs institusjoner og medlemsland for å sikre felles forståelse av disse prinsippene.

Et økonomisk sterkt Europa

Økonomisk styrke er en forutsetning for å kunne ivareta sikkerhet, fremme våre verdier og opprettholde et bærekraftig velferdssamfunn. EØS-avtalen har bidratt til å styrke handel, økonomiske forbindelser og et stadig bredere samarbeid på en rekke viktige områder mellom Norge og EU.

Åpen og regelbasert handel

EØS-avtalen sikrer at handelen med varer og tjenester mellom Norge og EU foregår med et minimum av hindringer på de områder avtalen omfatter. Felles regelverk for støtte og konkurranse, kombinert med felles standarder og krav til varer og tjenester og lik håndheving av reglene, sikrer like konkurransevilkår og nødvendig forutsigbarhet for næringslivet.

EØS-avtalen har vesentlige positive konsekvenser for norsk økonomi, norske arbeidsplasser og nordmenn flest. Regjeringen vil i 2018 derfor fortsette å hegne om EØS-avtalen, og gjennom målrettet og systematisk arbeid sikre at avtalen fortsetter å fungerer godt. Det tjener både Norge og EU.

Regjeringen vil medvirke til at nytt EU/EØS-regelverk er i tråd med norske interesser og prioriteringer. Vi vil bruke de mulighetene som finnes for tidlig medvirkning overfor EU og utnytte det nettverket som vi og norske aktører har med europeiske samarbeidspartnere.

Et sentralt element i EØS-avtalen er at den er dynamisk, og at nytt relevant EU-regelverk tas inn i avtalen slik at det er likt regelverk i hele EØS-området. Sen innlemmelse av nytt regelverk i EØS-avtalen skaper usikkerhet og merarbeid for berørte parter.

Regjeringen har intensivert innsatsen for å redusere det såkalte etterslepet i samarbeid med våre EØS/EFTA-partnere og EU, og vi vil fortsette dette arbeidet i 2018. Det gjelder spesielt regelverk for finansmarkedet, der etterslepet er blitt særlig stort som følge av langvarige forhandlinger om hvordan de nye finanstilsynene skulle innlemmes i EØS-avtalen. Samtidig vil det alltid være en viss forsinkelse fra EU vedtar nytt regelverk til det er en del av EØS-avtalen.

Regjeringen er opptatt av at Storbritannias uttreden av EU ikke må få negative konsekvenser for samarbeidet i det indre marked. Regjeringen vil arbeide for at Norge får tilsvarende utfasings- og overgangsordninger som blir avtalt mellom EU og Storbritannia på de områdene som omfattes av EØS-avtalen. Norske innbyggers rettigheter, lufttransport og andre områder som er tidskrittiske vil ha høyeste prioritet i den løpende dialogen og diskusjonen om Norges fremtidige forhold til Storbritannia.

Om lag to tredeler av norsk sjømateksport går til EU. Sjømatnæringen møter fortsatt høye tollbarrierer på viktige produkter, tolleskalering ved bearbeiding av produkter og et komplisert system for importkvoter, noe som bidrar til å begrense handelen med EU og muligheten til å bearbeide produkter i Norge. Regjeringen vil

derfor gi økt prioritet til arbeidet for å sikre frihandel for sjømat til EU-markedet.

Fritt varebytte er en viktig del av det indre marked. Europakommisjonen har lagt frem forslag som endrer gjeldende regelverk om markedstilsyn og prinsippet om gjensidig godkjenning (varepakken). Målet er å gjøre det enklere for bedriftene å selge sine varer i andre EØS-land, samtidig som forbrukerne skal ha tillit til at varene de kjøper er trygge. Norge vil i 2018 følge opp forslagene til nytt regelverk som er foreslått å tre i kraft i 2020.

Europakommisjonen har lagt frem en rekke forslag til nytt regelverk på finansmarkedsområdet. Regjeringen følger utviklingen og vil søke tidlig medvirkning og utarbeide posisjoner for å ivareta norske interesser. Et viktig prinsipp som vil fremheves er at lik risiko bør reguleres likt.

Regjeringen er opptatt av finansiell stabilitet. Vi vil overfor EU påpeke nødvendigheten av nasjonal fleksibilitet i utarbeidelse av regelverk og krav, inkludert krav til egenkapital og likviditet, slik at de nasjonale kravene i noen grad kan tilpasses den økonomiske situasjonen i det enkelte land. Kommisjonen har blant annet lagt frem omfattende forslag til endringer i regelverket for finanstillstilsynsbyråene. EØS/EFTA-landene vil søke å ivareta balansen i EFTA-tilpasningen som ble vedtatt i 2016.

Flere av forslagene i EUs regelverkspakke på vegområdet – den såkalte mobilitetspakken – berører norske interesser i stor grad. Dette gjelder blant annet revisjon av reglene om vegprising og endring av reglene for markedsadgang og kabotasje. Regjeringen vil bidra til ryddige konkurranseforhold innen transportnæringen og vil arbeide aktivt mot liberalisering av kabotasjereguleringen. Norske posisjoner fremmes både direkte overfor EUs institusjoner og gjennom vår deltakelse i sammenslutningen av vesteuropeiske land i EU (Road Alliance).

Regjeringen vil i 2018 søke et tett samarbeid med EU om å fremme forbrukervern i den digitale økonomien, slik at forbrukerne kan nyte godt

av de samme rettighetene uavhengig av om man handler på nett eller i en vanlig butikk. Regjeringen vil også arbeide for at de norske reglene om fem års reklamasjonsrett for produkter med lang forventet levetid blir opprettholdt.

EU har vedtatt ny dyrehelselov og nytt regelverk for offentlig kontroll på matområdet og vil i løpet av 2018 vedta nytt økologiregelverk. Dyrehelseloven omfatter også fisk og vil ha stor betydning for utviklingen av norsk akvakulturnæring. Regjeringen vil i 2018 følge tett Europakommisjonens arbeid med å utarbeide gjennomføringsregelverk for de tre regelverkene. Norge har lånt ut en nasjonal ekspert på landdyrhelse til Kommisjonen og er i ferd med å sende en nasjonal ekspert innen fagområdet fiskehelse, for å bistå Kommisjonen i arbeidet med utvikling av utfyllende regelverk på dyrehelseområdet.

Regjeringen vil i 2018 følge arbeidet med å revidere EUs støttereguleringer, inkludert regional støtte og gruppeunntak, gjennom dialog med Kommisjonen og EUs medlemsland. Dagens regelverk er godt tilpasset norske regionale utfordringer og sikrer at ordningen med investeringsstøtte rettet mot distrikter og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift kan opprettholdes. Det er et mål at disse kan videreføres når regelverket revideres.

Kommisjonen har igangsatt revisjon av regelverket om sikkerhet og effektivitet i maritim transport, inkludert regelverk om krav til hva fartøy skal informere om ved havneanløp. Norge har allerede et velfungerende nasjonalt system for meldeplikter fra fartøy. Regjeringen arbeider for at norske behov vil bli ivaretatt i størst mulig grad i en ny felles EU-løsning, for å unngå at Norge får et mer omfattende og mindre brukervennlig system enn det vi har i dag.

Regjeringen vil i 2018 fortsette å støtte EUs innsats for å motvirke skatteomgåelse og uthuling av skattegrunnlaget. Vi vil videre følge tett EUs arbeid med å fremme effektiv og riktig beskatning av foretak som tilbyr digitale tjenester i det indre marked. Selv om EUs sekundærlovgivning på skatteområdet ikke er en del av EØS-avtalen,

danner EØS-avtalens bestemmelser om fri bevegelse og forbudet mot statsstøtte rammer for hvordan norsk skattelovgivning kan utformes.

Regjeringen vil fortsette å foreslå og argumentere for gode EØS-rettslige løsninger på skatte- og avgiftsområdet. Vi vil fremme våre synspunkter både i forbindelse med enkeltsaker og i forbindelse med pågående regelverksarbeid i EU der dette er nødvendig, med sikte på å skape rom for rettferdige og effektive skattesystemer.

EU og Norge har felles interesse av å forsvare og utvikle det internasjonale handelssystemet. Vi ønsker å bevare og styrke det globale handelsregelverket og vil samarbeide med EU om dette, blant annet i Verdens handelsorganisasjon.

Ordnet arbeidsliv

Det skal være enkelt for EØS-borgere å søke jobb og investere i Norge, og tilsvarende for nordmenn i de andre EØS-landene. Fri bevegelse i hele EØS-området er grunnleggende positivt for norsk økonomi.

Ungdomsledighet og fattigdomsbekjempelse er prioriterte områder for EØS-midlene, og det er etablert et eget fond for å motvirke ungdomsledighet for mottakerlandene, samt Spania, Italia og Irland. Prosjektene vil etter planen starte høsten 2018. I tillegg er det etablert et separat fond for regionalt samarbeid under EØS-midlene. Regjeringen vil behandle søknader om finansiering under dette fondet i 2018, med sikte på oppstart for prosjekter i 2019.

Regjeringen støtter målsettingene i EUs sosiale søyle om like muligheter og lik adgang til arbeidsmarkedet, gode og rettferdige arbeidsvilkår, sosial trygghet og inkludering. Regjeringens mål er å sikre at nytt og oppdatert regelverk er forenlig med det norske trepartssamarbeidet og den norske velferdsmodellen.

Grensekryssende arbeidslivskriminalitet i form av svart arbeid og andre lovbrudd er ikke forenlig med et ordnet, velfungerende arbeidsliv.

Regjeringens initiativ overfor EU om styrket europeisk innsats mot arbeidslivskriminalitet vil bli fulgt opp i politisk dialog med EU og medlemslandene, og gjennom flere konkrete prosjekter i 2018.

Arbeidstilsynet starter et operativt samarbeid med arbeidstilsynene i Estland, Litauen, Polen, Bulgaria og Romania. Formålet er å styrke samarbeidet om konkrete tilsynssaker og dele kunnskap om god praksis. Tiltakene finansieres gjennom EØS-midlene. Norske myndigheter har som målsetting å gjennomføre et pilotprosjekt der etatene som deltar i innsats mot arbeidslivskriminalitet samarbeider med tilsvarende etater i et annet europeisk land.

På bakgrunn av Norges initiativ for styrket samarbeid mot arbeidslivskriminalitet, har Nederland foreslått et samarbeid for å styrke samarbeidet mellom europeiske land for bedre kontroll innen vegtransport. Norge har også tatt opp med EU behovet for bedre kontroll av ID-dokumenter (pass og nasjonalt ID-kort) og tiltak for å hindre misbruk av nye elektroniske betalingstjenester.

Arbeidstilsynene i Norden samarbeider om å utvikle metoder og utveksle informasjon og kunnskap om innsats mot arbeidslivskriminalitet. Prosjektet støttes økonomisk av EUs plattform mot svart arbeid. De baltiske landene vil bli invitert til oppsummeringen av prosjektet i mai 2018.

Det planlagte europeiske byrået for arbeidslivsspørsmål (European Labour Authority) skal etter Kommisjonens forslag støtte medlemslandene i saker som gjelder arbeidstakere som bor i et annet land enn sitt eget. Det inkluderer regler om fri bevegelse for arbeidstakere, utstasjonering av arbeidstakere og koordinering av trygdeordninger. Byrået vil også bidra til å styrke bekjempelsen av svart arbeid. Viktige stikkord er samordning og informasjonsutveksling på tvers av landegrenser. Byrået vil ikke være et forum for å avgjøre tvister men vil kunne mekle på anmodning fra partene.

Regjeringen har tidligere ønsket intensjonene bak initiativet velkommen, som et bidrag til styrket europeisk samarbeid mot arbeidslivskriminalitet.

Samtidig har Norge gitt uttrykk for at det nye byrået må respektere nasjonal kompetanse, slik at organet ikke skal kunne treffe bindende avgjørelser for EØS/EFTA-landene. Regjeringen er opp-tatt av å sikre fortsatt god deltakelse på samarbeidsarenaer som foreslås lagt inn under byrået, blant annet på trygdeområdet.

Regjeringen vil søke å påvirke beslutningsprosese-ne i EU når det gjelder endringer i regelverket om trygdekoordinering, slik at det blir mulig å begrense eksport av trygdeytelser gjennom indeksering eller kostnadsjustering.

Regjeringen vil lansere fondet for anstendig arbeidsliv under EØS-midlene i 2018.

Fremtidsrettet næringsliv

Omstillingen til et grønnere, smartere og mer nyskapende samfunn krever oppfinnsomhet, kunnskap og evne til å tenke nytt. Samarbeidet med EU om utdanning, forskning og innovasjon er viktig for å lykkes.

Regjeringen har i flere omganger gitt innspill til arbeidet med å utforme EUs neste ramme-program for forskning og innovasjon etter 2020, slik at det blir mest mulig relevant for norske interesser. Dette arbeidet fortsetter i 2018. Fra norsk side mener vi at fremragende forskning, åpenhet, økte virkninger i samfunnet og økonomien, enkelhet for brukerne og europeisk tilleggs-verdi bør være hovedkriterier for programmet. Regjeringen har også fremmet fire tematiske pri-oriteringer for rammeprogrammet: bærekraftig blå vekst og hav; grønt skifte; samfunnsikkerhet, velferd, robusthet og samhörighet; og digitalise-ring. Regjeringen vil vurdere ytterligere innspill når Kommisjonen etter planen før sommeren legger frem forslag til nytt rammeprogram.

Regjeringen har så langt levert to innspill til EUs neste program for utdanning, opplæring, ungdom og sport som skal etterfølge Erasmus+ i 2021. Vi har lagt vekt på at programmet fortsatt skal fremme mobilitet av studenter, elever, lær-linger og ansatte ved lærestedene. Videre at de

gode muligheter for strategisk samarbeid mellom læresteder og næringsliv bør videreføres, og at et nytt program bør inneholde muligheter for bedre koblinger til det nye rammeprogrammet for forskning og innovasjon. Europakommisjonen vil legge frem sitt programforslag før sommeren. Regjeringen vil i 2018 fortsette påvirkningsar-beidet for å ivareta norske prioriteringer og vil vurdere behovet for flere innspill om konkrete problemstillinger.

Regjeringen vil samarbeide med EU for å fremme økt kunnskap om havet og bærekraftig verdi-skaping i havnæringene. Det etableres en hav-dialog med Europakommisjonen som vil ha sitt første møte i Oslo i juni. Norge deltar på en kon-feranse i regi av det bulgarske EU-formannskapet i mai hvor EUs neste skipsfartsstrategi er tema.

Regjeringen vil i 2018 fortsette arbeidet med å følge opp EUs strategi for et digitalt indre marked (DSM). Vi vil særlig bidra med norske erfaringer og synspunkter for å fremme et sikkert og effek-tivt indre marked for datatjenester inkludert skytjenester i Europa. En ny EU-strategi for det digitale indre marked etter 2020 vil etter planen bli lagt frem i 2019. Regjeringen følger prosessen tett og vil medvirke i utformingen av den nye stra-tegien. Regjeringen vil også samarbeide tett med EU om å utforme nytt regelverk og rammevilkår for fremtidsrettede teknologier, inkludert kunstig intelligens og blokkjede-teknologi.

Regjeringen vil fortsette å følge opp EUs pro-gram for grensekryssende elektroniske tjenester (CEF Telecom og ISA²) i tråd med den nasjonale strategien som Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi) og Kommunal- og moderniseringsdeparte-mentet har utarbeidet for dette arbeidet.

Et moderne felleseuropeisk rammeverk for elek-tronisk kommunikasjon skal stimulere konkur-ransen slik at det utløser investeringer, styrker det indre marked og styrker forbrukerrettig-hetene. Videre skal det bidra til å fremme høy-hastighets bredbånd til alle i det digitale indre marked. Regelverket er for tiden gjenstand for en omfattende revisjon. Regjeringen vil i 2018 fort-sette å fremme norske posisjoner og synspunkt

i revisjonsarbeidet, direkte overfor EUs institusjoner og i samarbeid med nordiske land når vi har felles standpunkt.

Regjeringen vil følge opp forslag til regelverk som skal sikre at data som ikke kan knyttes til enkeltpersoner skal kunne lagres og behandles fritt i EU/EØS, Kommisjonens handlingsplan for digitalisering av offentlige tjenester og revisjon av EUs regelverk for videre bruk av offentlige data (PSI-direktivet). Norge er blant foregangslandene når det gjelder deling av data som ikke kan knyttes til enkeltpersoner, og ved foretaksregistrering og digital dialog med næringslivet, og har erfaringer som etterspørres av EU.

Delingsøkonomien og digitale plattformer gir nye muligheter. Samtidig er det et behov for regulering for å sikre like og konkurransedyktige rammevilkår. Det er viktig at regelverk på dette området tilpasses den teknologiske utviklingen for å møte konkurransen fra blant annet USA og Kina. Regjeringen vil i 2018 følge opp spørsmål knyttet til delingsøkonomien i vår dialog med EU.

Europakommisjonen arbeider med å etablere et felleseuropeisk regelverk for bruk av droner. Ambisjonen er å stimulere til økonomisk vekst og nye arbeidsplasser i flere samfunnssektorer. I tillegg vil det kunne bidra til effektivisering av transport og innhenting av data. Regjeringen vil i 2018 bidra aktivt i utformingen av det felleseuropeiske regelverket for droner.

Kulturell og kreativ næring bidrar til både innovasjon, økonomisk vekst og sysselsetting. Regjeringen er opptatt av at denne næringen skal utvikle seg, vokse og eksportere mer. Samtidig

må vi sikre at de som skaper innhold får betalt for bruken gjennom å beskytte opphavsretten, slik at det er trygt å investere i utviklingen av kunst- og kulturprodukter. Regjeringen vil følge EUs arbeid på dette området tett i 2018 gjennom dialog med EUs institusjoner, vår deltakelse i EUs kulturprogram og Norges nasjonale eksperter i Kommisjonen.

Norge støtter og er engasjert i EUs arbeid med å få urbane spørsmål opp på den politiske dagsorden. EU har flere byprogrammer, og Norge deltar i flere av disse. Et av dem er Urban Agenda, der norske byer deltar i brede partnerskap om sirkulær økonomi (Oslo), klimatilpasning (Trondheim), offentlige anskaffelser (Larvik) samt bærekraftig arealbruk og naturbaserte løsninger (Stavanger). I 2018 vil det bli opprettet partnerskap innenfor sikkerhet på offentlige plasser og kulturminner. Det vurderes deltakelse fra flere norske byer. Norge deltar også i et forsknings- og innovasjonssamarbeid som er etablert for å svare på de store samfunnsutfordringene som byer i Europa står overfor.

Kommisjonen vil i andre halvår 2018 legge frem første utkast til regelverk for EUs program for å fremme sosial og økonomisk integrasjon over landegrensene gjennom regionalt samarbeid (Interreg) for perioden 2021–2027. Norsk deltakelse i Interreg er vår viktigste inngangsport til EUs regionalpolitikk og en viktig arena for å løse regionalpolitiske utfordringer som krever grenseoverskridende samarbeid i Europa. Regjeringen vil i 2018 følge og delta aktivt i arbeidet med å utforme programmet, både overfor EUs institusjoner og medlemsland.

Et ansvarlig Europa

Regjeringen vil bidra til en bærekraftig, langsiktig og solidarisk politikk på europeisk nivå for å møte felles utfordringer knyttet til klimaendringer, ressursforvaltning og migrasjon.

Klima og energi

Norges ambisjon er å få på plass en avtale med EU om felles oppfyllelse av målet om reduksjon av klimagassutslippene med minst 40 prosent innen 2030. En avtale om felles oppfyllelse av utslippsmålet for 2030 skal ikke omfatte annet regelverk knyttet til gjennomføringen av EUs øvrige 2030-mål, herunder målene for energieffektivisering og fornybar energi. Regjeringen har åpnet for at avtalen kan inngås innenfor rammen av EØS-avtalens protokoll 31 om frivillig samarbeid. Regjeringen vil i 2018 fortsette arbeidet med å vurdere hva EUs klimaregelverk for 2030 vil bety for Norge og intensivere forhandlingene med EU om å inngå en avtale om felles oppfyllelse av utslippsmålet for 2030.

En avtale om felles oppfyllelse av utslippsmålet for 2030 vil innebære at Norge vil måtte forholde seg til relevante deler av EUs klimarammeverk for 2030. Norge deltar allerede i EUs kvotesystem. Sektorer som ikke omfattes av kvotesystemet vil med en avtale om felles oppfyllelse også bli inkludert i klimasamarbeidet med EU i perioden 2021-2030. Dette omfatter i hovedsak utslipp fra transport, jordbruk, bygg og avfall, men også ikke-kvotepfiktige utslipp fra industri og petroleumsvirksomhet. En samarbeidsavtale vil også omfatte EUs regelverk for bokføring av utslipp og opptak av CO₂ i skog og annen arealbruk.

Regjeringen legger vekt på å videreutvikle det gode energisamarbeidet mellom Norge og EU.

Energiunionen er en samlebetegnelse for en rekke initiativer innenfor energi- og klimaområdet i EU. Målet til EU er at energiforsyningen skal være sikker, rimelig og klimavennlig. Forslag som fremmes under EUs energiunion vurderes på ordnær måte i EØS/EFTA-prosessen.

Regjeringen vil i 2018 følge utviklingen av energiunionen tett, aktivt fremme norske interesser i utviklingen av et velfungerende europeisk energimarked og dele våre erfaringer med det integrerte energimarkedet i Norden. Regjeringen vurderer løpende om forslag til regelverk som fremmes under energiunionen kan anses som EØS-relevant eller ikke. Fra norsk side er arbeidet med «Clean Energy for all Europeans»-pakken (vinterpakken) særlig prioritert.

Mens norsk kraftsektor er nær utslippsfri, er mange europeiske land i gang med å erstatte kull- og kjernekraft med fornybar energi. Omleggingen av energiforsyningen i Europa gir Norge muligheter til å bidra til mer klimavennlig energiproduksjon, og -bruk på kontinentet. Norges posisjon som en av verdens ledende energinasjoner, også innenfor fornybar energi, skal opprettholdes og videreutvikles.

Norge dekker omtrent en firedel av EUs gassbehov. Norsk gass har relativt sett lavt klimavtrykk og ved å erstatte kull med gass vil man kunne få reduksjon i klimagassutslippene og bedre luftkvalitet lokalt. Gasskraft fungerer også godt sammen med variabel fornybar energi.

For norske energibedrifter er EU et svært sentralt marked både når det gjelder investeringer i og leveranser til nye prosjekter. Her brukes blant annet norsk kompetanse fra offshore olje- og gassvirksomhet i nye markeder som havvind.

Gjennom EØS-midlene har vi et omfattende samarbeid med en rekke EU-land, også på klima- og energiområdet. Miljødirektoratet og NVE er tett involvert i prosjekter i en rekke sentraleuropeiske land, blant annet knyttet til fornybar energi, energieffektivisering, energiomlegging og klimatilpasning.

Regjeringen vil ta initiativ til å styrke innsatsen for å utvikle og ta i bruk teknologi for fangst og lagring av CO₂. En viktig del av dette arbeidet er å oppfordre landene som ikke har ratifisert endringen i London-protokollen om å gjøre det, slik at en viktig juridisk barriere for å transportere CO₂ på tvers av landegrensene fjernes (defineres i dag som avfall).

Transportsektoren er den viktigste kilden til klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor i Norge. Regjeringen har satt flere måltall for nullutslippskjøretøy i 2025 og 2030. Blant annet skal alle nye personbiler og lette varebiler i 2025 være nullutslippskjøretøy. Nye bybusser skal være nullutslippskjøretøy eller bruke biogass. Dette forutsetter utvikling av ny teknologi. Regjeringen ønsker strengere utslippsstandarder for personbiler, varebiler og tyngre kjøretøy som kan bidra til klimagassreduksjoner. Norge vil være en pådriver for dette i samarbeid med land i Norden og gjennom vår deltakelse i gruppen av EU-land som ønsker en mer ambisiøs klimapolitikk (Green Growth Group) hvor flere store bilproduserende land deltar.

Regjeringen vil fortsette å legge til rette for nyskaping som fører til en grønnere transportsektor, slik som utvikling av elektriske fartøy, elektriske fly og selvkjørende kjøretøy og fartøy. På dette området er Norge langt fremme og dermed en attraktiv samarbeidspartner for EU. Regjeringen legger også vekt på utvikling og bruk av alternativt drivstoff som for eksempel elektrisitet, biodrivstoff og hydrogen.

Deler av EUs store regelverkspakke på vegområdet (mobilitetspakken) har et tydelig fokus på klima og miljø. Regjeringen vil i 2018 videreføre påvirkningsarbeidet direkte overfor EUs institusjoner og i samarbeid med likesinnede

EU-land, og utforme norske posisjoner på forslagene som henholdsvis ble presentert i november 2017 og som ventes i mai 2018.

Forvaltning av naturressurser

Regjeringen vil i samarbeid med EU videreføre en politikk som gir en god balanse mellom bærekraftig bruk og vern av ressursene, og som bidrar til rene hav og fortsatt bærekraftige fiskerier.

Det er positivt at EU utvikler en egen havpolitikk. Norge vil sammen med Europakommisjonen bidra til å øke kunnskapen om og betydningen av havområdene blant EUs medlemsland.

Regjeringen vil i 2018 særlig prioritere forberedelse til den store Our Ocean-konferansen i Oslo høsten 2019 og statsministerens ledelse av det internasjonale høynivåpanelet for bærekraftig havøkonomi som skal lede frem til FNs havkonferanse i 2020. Norge og EU vurderer nå et samarbeid om å bygge et enhetlig system for registrering og oppfylging av de frivillige forpliktelsene som landene og andre aktører legger frem i forkant av konferansene.

EU har også engasjert seg i spørsmål knyttet til Arktis. Regjeringen støtter EUs søknad om fast observatørstatus i Arktisk råd, og EU er en stor forskningsaktør i Arktis. EUs engasjement øker behovet for at Norge informerer og bidrar til formidling bredt i EUs institusjoner og medlemsland om forholdene og mulighetene i de nordlige regionene av Europa. Vi legger særlig vekt på at disse regionene ikke er øde områder, men levende lokalsamfunn og byer med behov for bærekraftig næringsutvikling og gode levekår, og hvor Norge har lang erfaring med å forvalte området på en måte som ivaretar både miljø-, sosiale og næringshensyn.

Norge støtter arbeidet i EUs Arctic stakeholderforum, og forumets forslag til investeringsprioriteringer. Forumets arbeid er godt forankret hos lokale aktører. Involvering av politiske

myndigheter, befolkning, næringsliv og spesielt ungdom i nordområdene er viktig, og vi vil delta i forumets videre arbeid.

Norge samarbeider med EU om forvaltning av felles fiskeribestander og bekjempelse av ulovlig, uregulert og ukontrollert fiske. Fra norsk side er det en overordnet ambisjon å sikre et bærekraftig fiske som gir grunnlag for et høyt og stabilt utbytte fra fiskeribestandene. Regjeringen vil følge opp enigheten om en internasjonal avtale mot uregulert fiske i Polhavet og om styrket forskningssamarbeid. Avtalen er viktig for forvaltningen av havet rundt Nordpolen og bidrar til det globale arbeidet for å begrense uregulert fiske.

Storbritannias uttreden av EU innebærer at det må etableres et trepartssamarbeid mellom Norge, EU og Storbritannia om fiskebestander vi forvalter i fellesskap, men også om bestander vi forvalter hver for oss. Målet er å ha på plass et nytt forvaltningsregime i god tid før overgangsperioden for Storbritannias uttreden av EU er over. Dialogen med både EU og Storbritannia om dette er en hovedprioritering i 2018.

Marin forsøpling og plast

Norge har en offensiv rolle i bekjempelsen av marin forsøpling og mikroplast på nordisk, europeisk og globalt nivå. Regjeringen vil i 2018 følge opp resolusjonen fra FNs tredje miljøforsamling i desember 2017 om en nullvisjon om tilførsel av plastavfall til havet, og vil søke et tett samarbeid med EU om dette. Samarbeid med EU er viktig også i ekspertgruppen som er etablert under FNs miljøprogram for å vurdere internasjonale forvaltningsstrategier og tilnærminger med tanke på å utvikle mer helhetlige og effektive globale løsninger mot marin forsøpling og mikroplast.

EUs strategi om plast i den sirkulære økonomien ble lagt frem i januar 2018. Den skal sikre en mer bærekraftig bruk av plast og inneholder tiltak for økt materialgjenvinning av plast på en måte som ikke fører til spredning av helse- og miljøskadelige stoffer. Mange av tiltakene er relevante for

Norge gjennom EØS-avtalen. Norge og de nordiske landene har levert innspill til strategien fra den tidlige høringsfasen. Regjeringen vil i oppfølgingen av strategien særlig legge vekt på marin forsøpling.

Helhetlig migrasjonspolitik

Regjeringen vil bidra til en felleseuropeisk og helhetlig migrasjonspolitik, som omfatter et bredt spekter av virkemidler, og som ivaretar gjeldende menneskerettigheter. Vi vil bidra til EUs pågående drøfting om et mer effektivt Dublin-regelverk og følge arbeidet med reform av EUs øvrige asylregelverk tett i 2018, særlig det som knytter seg til Det europeiske asylbyrået (EASO). Norske myndigheter vil delta i videreutviklingen av visumsamarbeidet, herunder forslag om revidering av visumforordningen.

Norge vil fortsatt bistå land som har et særlig migrasjonspress, blant annet gjennom å sende eksperter til operasjoner i regi av EASO og delta i byråets øvrige arbeid. Regjeringen ønsker å videreføre bruken av EØS-midler på asyl- og migrasjonsfeltet i Hellas, og begynne å bruke slike midler i Romania og Bulgaria.

Retur av asylsøkere uten lovlig opphold er en sentral og nødvendig del av en helhetlig migrasjonspolitik, og er et prioritert område for regjeringen. Det er avgjørende for et velfungerende asylinstitutt at mennesker som ikke har et beskyttelsesbehov eller annet lovlig oppholdsgrunnlag i Europa, returnerer til sine hjemland.

Regjeringen vil ivareta Norges ansvar for å kontrollere vår del av den felles yttergrensen i Schengen og bidra til effektiv kontroll av andre deler av yttergrensen for å sikre at grensepasseringen inn til Europa skjer i ordnete former. Regjeringen tar sikte på å fortsette å bidra til tiltak organisert av Det europeiske grense- og kystvaktbyrået (Frontex). Norske myndigheter vil videre bidra inn i europeisk politisamarbeid mot menneskesmugling.

Styrkingen av mandatet til Frontex til på returområdet er viktig for å sikre en effektiv returpolitikk i hele Schengen-området. Norske myndigheter skal også bidra til å utvikle felles europeiske saksbehandlingsprosedyrer og systemer for å etablere et mer effektivt retursamarbeid, herunder videreutvikling av et system for utveksling av informasjon om gjennomføring av retur (IRMA). Regjeringen støtter EUs tilnærming med å koble returarbeid til visumpolitikk, slik at manglende samarbeid om retur kan resultere i innstramninger i visumprosedyrene i EU/Schengen-land. Regjeringen vil bruke Norges posisjon, blant annet som bistandsyter, til å sikre flere returavtaler.

For å kunne møte migrasjonsutfordringene, må vi også ta tak i de grunnleggende årsakene til migrasjon. Samarbeid med opprinnelses- og transitland er viktig for å sikre at migrasjon skjer innenfor regulerte, trygge og lovlige kanaler. Det er i Norges interesse å støtte opp om EUs arbeid på dette feltet. En sentral arena

for Norge og Europas samarbeid med afrikanske land er Valletta-samarbeidet og samarbeidets underliggende organer, herunder Khartoum- og Rabat-prosessene. Flergiverfondet EU Trust Fund (EUTF) er samarbeidets finansielle instrument, innrettet for å håndtere grunnleggende årsaker til at mennesker reiser fra sine hjemland i Afrika. Norge sitter i fondets styre og deltar i alle styrende organer. I 2016 og 2017 bidro vi med til sammen 80 millioner kroner. Videre bidrag i 2018 vurderes avhengig av resultater og dokumenterte behov.

Norge vil støtte EUs innsats med å gi vern til flyktninger som ikke kan få beskyttelse i sine nærområder, og vil arbeide for at flere land i Europa skal delta i dette gjenbosettingsarbeidet ved å ta imot kvoteflyktninger. Norske myndigheter vil også anvende gjenbosetting strategisk i samarbeid med EU. Norge vil i 2018 gjenbosette 2120 personer, hvorav 300 evakuerte migranter fra Libya.

Regjeringens strategi for samarbeidet med EU 2018–2021 og arbeidsprogrammet for 2018 er tilgjengelig elektronisk på www.regjeringen.no/europapolitikk

Her finnes også vedlegget til arbeidsprogrammet, som gir en oversikt over sentrale EU- og EØS-saker i forvaltningen per april 2018.

Utgitt av:
Utenriksdepartementet

Bestilling av publikasjoner

Offentlige institusjoner:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Privat sektor:
Internett: www.fagbokforlaget.no/offpub
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på
www.regjeringen.no

Publikasjonskode: E-973 B
Design: Kord AS
Trykk: Andvord Grafisk AS 05/2018 – opplag 2000

